

A magyar izr. országos tanító-egylet

ÉRTESITŐJE.

Megjelen havonként egyszer.

Szerkesztői bizottság:

Führer Ignác, Léderer Ábrahám, Ózer Zsigmond, Reich Ignác, Stern Mór.

Felelős szerkesztő: **SELIGMAN ELEÁZÁR.**

Az előfizetési pénzek és tagsági díjak
Schwarz Mór
 egyleti pénztárnokhoz
 (a káczfa-utca 39/c. szám) küldendők.
 Szerkesztői iroda: Sip-utca 11. sz.

Kiadja
 A magy. izr. orsz. tanító-egylet.
 Előfizetési ár:
 Nem tagok számára egész évre 1 frt.
 Az egylet tagjainak díjmentesen jár.

A biblia-fordítás ügyében.

Az orsz. izr. tanító-egylet f. hó 1-én tartott választmányi ülésében a következő urak választattak meg egyhangulag a beérkezett mintafordítások megvizsgálására kiküldendő bíráló-bizottságba: dr. Kohn Sámuel, pesti hit-szónok, ~~dr. Goldszher Ignác~~, hitk. titkár, ~~a magy. tud. akademiáé tagja~~, dr. Kármán Mór, a közoktatásügyi tanács jegyzője és egyet. m. tanár, Keleti Vilmos nevelőintézeti tulajdonos és Róth Vilmos képezdei tanár.

Beérkezett 13 mintafordítás. Jellegét azon sorban, a melyben a munkálatok beérkeztek, itt közöljük:

1. אָמֵן לְשׁוֹא תַחַת הַדָּרֶךְ וְחַח.
 stb. ; שׁוֹשֵׁן תִּטְמוֹן. כִּי עוֹד יִפּוֹץ חֲרִיחַ;
 אֲדוֹנֵי יוֹדַע כִּי הַיְלָדִים רַבִּים.
- 2.
3. A nemzeti értelem lehető legnagyobb kifejezését tartom azon nem-zőoknak, melyből nemzetiség, honszeretet, közszellem, polgári erény, közboldogság s nemzeti dicsőség fakad. Gr. Széchenyi István.
4. חֲנוּךְ לְגֵעֵר עַל פִּי דַרְבֵּי.
 5. וְהִגִּיתָ בוּ
6. Az isteni tan tökéletes, lelket nemesítő. Zs. 19. 5.
7. Gyermekek számára a legjobb épen eléggé jó.
8. וְעִנְתָּה הַשְׁנָרָה הַזֹּאת לְפָנַי לְעַד.
9. Az okos mindenben bölcseséget talál; a balga szemei a világ végén keresik azt. (Péld. 17. 24.)
10. וְהָיָה שֵׁם מִסְּלוּל וְדָרְךְ, וְדָרְךְ הַקּוֹדֵשׁ יִקְרָא לָהּ (Esaias 35. 8)
11. הֵן לוֹ יְהִי כְדַבְרֶיךָ. Jó legyen, a mint lemondád.
12. וְכִרְוּ תוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדֶי. (Malachi 3. 22.)
 וּבְנֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ וְלִמְדוּ לִירְאָה אֶת ה' אֱלֹהֵינוּ. (Deum. 31 13.)
13. Emlékezzetek meg Mózsásnak az én szolgámnak tanáról. וְכִרְוּ תוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדֶי.

A ministeri rendelet nehézségei.

„Die meisten Aeltern betrachten die Schule als Nothstätte, worin die Kinder alle Tage 6—8 Stunden aufgestaltet werden.“

Igy szól az iskoláról Möser a 18. században. Így szólhatunk mi még most is zsidó iskoláinkról. Pedig azóta ismét egy század gördítette le kerékét; azóta az emberiség előre haladó törekvése más alakot kölcsönözött a világnak, más fogalmakat képezünk az emberi nem hiátásáról. És mégis — csodálatos! — fajunk, mely máskép a civilizáció zászóvivőjének szereti magát elneveztetni, az iskolaügy rendezésében oly makacsul ragaszkodik régi előítéletteljes szokásaihoz; daczóra a sok írott törvénynek, a tanítót még most is olyféle egyéniségnek tekinti, ki csak azért van teremtve, hogy a parancsszónak engedve, minden tetteiben szolgálja külső tanúsítson. Ezt — fájdalom — még szabadelvűnek látszó embereinkről is elmondhatjuk. Nem szándékom ezuttal egyeseket megnevezni, vagy pelengérré tenni; de a ki az igazsághoz hűven ragaszkodik, ez ügyben egyetért velem.

De vizsgáljuk csak meg kissé közelebbről, miért van ez nálunk így, és nem máskép? miért szokott rendszeren tanító és község oly feszes állapotban lenni, hogy — tisztelet a ritka kivételnek, — soha egymást meg nem érthetik, soha karöltve nem birnak működni az iskola, s így az emberiség javára? A mint több évi tapasztalásom megtanított, a bizalmatlanság az, mely minden jó és üdvös eszmét már esirájában megfojt. Nézzünk csak körül, itt egy hivatlan és féltudákos elnök, vagy igazgató örökös chikánjai által a jóra való tanítót is sokratesi türelméből kisodorja; ott egy szenteskedő rabbi, ki a tanító ellen működve, fáradhatlanul szórja az iskolára és tanítóra vészt hozó magvat. Továbbá — valljuk be igazán — a tanítók között is uralkodik egyenetlenség, némelyeknél egy kis gögös fennhéjázás sem hiányzik, ez is egyik oka a tanító és község között befészkelődött bizalmatlanságnak. De még egy más oka is van ezen szomorú állapotnak. Van közöttünk sok kontártanító, kik ezen rögzös pályára hivatva nincsenek, csak a pillanatnyi megélhetés végett — ha ugyan annak lehetne nevezni fognak a tanítói mesterséghez, egy helyen olesóságuk miatt, másutt meg protektio által csuszna be az iskolába; talpnyaló és csuszó mászó természetüknél fogva megingatják a valódi tanító tekintélyét s ezzel együtt ártanak az oly annyira szentnek hirdetett tanügynek. Tekintsünk csak be sok iskolába, ott fogjuk találni az Oreczy kávéházból portéka módra hozott tanítókat, sokba az imént említett pártfogolt fiukat; valamennyi az éjjeli madarakhoz tartozók, kiknek a sötét éj a nappaluk. Mondják: van törvényünk, mely az ily törvénytelen eljárást tiltja, de ez is csak írott malaszt, nem pedig megtestesült ige. Szolgáljon itt episodként, miképen állunk törvényünk megtartásában. Ugyanis lapunkból eléggé ismeretes, hogy Réh Ignác megye-bizottság utján véglegesítettett. Mit tett erre szeretetre méltó községe? A kiengesztelődés előtti napon kibányta véglegesített tanító uramat a szabad levegőre, hogy a nagy engesztelődés napján annál jobban vezékelhesse le bűneit, Sapienti satis. — Hát Nagy-Surány mi járatban van? Tizenhét év óta ott működő tanítóját el akarja utasítani.

Ily viszonyok között hogyan lehessen tehát az utolsó ministeri rendeletet gyakorlatilag és mindenütt érvényesíttetni? A sok beteges tag miatt az egész test fel nem üdülhet. Már is a gyakorlat állításom igazságát igazolni látszik, ott a Pozsony és Nyitra megyebeli községek csoportosulnak, hogy a ministeri rendeletet megsemmisíthessék, hogy ismét a régi mód szerint vasbékóba bilincselhessék a tanítót. Tegyük fel, hogy nem fogják céljukat elérni; de lesz-e békéje — a mire oly szüksege van — a tanítónak? Pessimistikus nézeteim nagyon sötét színben ábrázolják előttem a tanító

jövőjét. Hiában, a hol kölcsönös bizalom nincs, ott hasztalan peroráljuk, hogy 25 óra alatt többet és jobban taníthatunk, mint 40 óra alatt.

Mindezekből levonva, azon szomorú meggyőződést táplálom, hogy addig, míg tanító és község között a valódi bizalom nem üti fel sátrát, míg annyi ministeri rendelet sem fogja gyökeresen meggyógyítani a tanítót és a tanügyet, addig mindig sinlődő állapotban maradunk.

Soraimat azzal zárom be: vajha a kiengesztelődés és a béke angyala lebegne tanügyünk fölött, s vajha elmondhatnók már valahára: וכתתו הרבותיהם לאתים.

L a u f e r L a j o s .

A r e a c t i ó .

Alig hangzottak el a ministeri rendeletnek üdvös czélzatu igéi — nyomában gyomként burjánzott föl az ország különböző vidékein a nyakas megátalkodottság szülte ellenszegülés.

Ott van a híres apostagi izrealita hitközség, mely páratlanul aljas spekulációval nem ártotta kijátszani a közművelődés legfontosabb tényezőjét — az oktatásügyet. Ott van a magyar zsidóság klasszikus fészke, a rabbijáról elhíresedett Szikszó, melynek bölcs tapintatu előljárója a szikszói zsenge ifjuság lelki épülésére, iskolában, a tanítványok előtt támadá meg a tanítót a legbrutálisabb módon csak azért, mert a törvényeknek engedelmeskedni merészelt. Ha az iskolát a tudományok templomának szoktuk nevezni — akkor azt kérdelem, mit érdemel oly ember, ki e szentélyt aljas indulatu fellépésével merészli bemocskolni? mit kell tartanunk az oly községről, melynek feje ilyen ember? Mondjanak maguk ítéletet!

Ott van végre Vác városának nagy érdemű másodelőljárója, ki a civilizáció legnemesebb eszközét — a sajtót használja fel konok hitében, a civilizáció talpkövének — az oktatásügynek kisebbitésére.

Fájdalom és bosszuság lepi el minden igaz tanügybarát ak keblét ily dolgok láttára. Ezt kell az 1868. co gressus következményeként megérnünk. Ily lépésre kell látnunk vetemedni az oktalan tulzókat, a külső látszat a formalitás embereit. Elértük a kort, hogy a zsidóság hazánkban a társadalmi élet nemesebb intézményeinek előharczosa. A képviselőházban, akadémiában s a politika, tudomány és művészet egyéb csarnokaiban mindenütt találunk zsidókat, kik az érdem igazságos jutalmáért küzdék fel magukat ama polczokra. De elértük a kort, midőn zsidók adnak példát a törvény, az igazság kijátszására. Nem erre rendelte Jehova kiválasztott népét!

Nézzük azonban, mit mond az a fennemlített czikk, mely az „Ungarischer Israelit“ november 8-iki számában látott napvilágot. Autonomia és ismét autonomia! Czikkiró nem lát a ministeri rendeletben egyebet, mint az izr. hitközségek önkormányzati jogainak megsértését és bosszankodik azon, hogy hogyan mernek a tanítók ennek örvideni s üdvös voltát elismerni. Majd ellenem fordítja életlen fegyverét s bennem akarja elítelni az összes tanítókat, sötét jövőt jósolva nekik. Ennyi a cikknek tartalma, a mi aztán oly terjedelmes lébe van föleresztve, hogy méltán bevált a nevezett lapba vezércikknek. Ebből a terjedelmes léből nem akarok egyebet felemlíteni, csak azt, a mi saját személyemre vonatkozik. Előbb azonban lássuk a lényegét.

Én határozottan azt állitom, hogy a miniszteri rendelet nemcsak üdvös, de jogosult is. Nincs abban legcsekélyebb megsértése sem az autonomiának. A miniszternek általános dolgokban rendelkezési joga van az államban létező összes telekezeti és nem telekezeti tanodákkal, a mi a mi-

*

niszteri felelősségből önként következik. Csak nem rég kelt a középiskolai rendtartásra vonatkozó rendelet. Nem kötelezőnek ismerték-e el azt magukra nézve a felekezeti iskolák? Pedig a középiskolai rendtartásra vonatkozó rendelet koránsem volt oly üdvös, mint ez a kérdésben forgó. Az részletes megzoritás volt, még ez általános kijelölés, amabban nem volt tapintat, míg ez a legokosabb és legalaposabb intézkedés.

Sok gondos szülőtől hallottuk már a panaszt arra nézve, hogy gyermekét a hosszú iskolai tanidő túlságosan megerőlteti, s gyenge erejüket tulfeszíti. Tapasztalatból tudjuk ugyanis, hogy a rendes életmód felnőtteknél 8 órai munka idő, ugyanannyi pihenési és szórakozási idő által érhető el. Hogyan lehetne tehát üdvös a gyermekre az, hogy naponként 8 óráig legyen az iskolában elfoglalva? Juthat-e idő az otthon tanulásra? És ha jut, minő lehet e tanulás? A napi órák száma ötnél több sem lehet, mert különben a tanuló vagy elhanyagolja tanulmányait, vagy alaptalanul tanul. A hét folyamában is kell azonban szüneteknek lenni, melyeken a gyermek kiemelkedve az iskolai élet örökös zajából széttekinthet a világban: az emberiség és természet körében. Mert hisz' nemcsak az iskola az, mi a nevelést eszközli, hanem a társadalomnak is nagy része van ebben. Nem szabad tehát elzárnuuk előlük az alkalmat a társadalommal érintkezhetni. Erre van rendelve a szombati nap, a szerdai és vasárnap délutáni szünetek.

A többi napok épen kiadják a szükséges 25 órát, melynek mikénti betöltése már nem a miniszterium, hanem az izr. hitközségek hatáskörébe vág.

Mikor tehát a szóban forgó miniszteri rendelet kibocsájtatott — nem az lett volna a községek feladata, hogy egymásután támadjanak föl az ellen, hanem hogy gondoskodjanak böles belátással arról, miként kell az izr. iskolák tautervét az új órarendhez képest átídomítani. A részletes javaslatnyújtással a tanítótestületeket, mint erre hivatott közegeket kellett volna megbizniok. Ez lett volna a törvényes, az autonomikus eljárás.

A mely községben az előjáróság elmulasztaná a rendelet végrehaj'ását — ott nemcsak jogos, de kötelességszerű, hogy azt a tanítók hajtsák végre mert a törvényes rende'etnek célja — az érvényesülés.

Ennyit kívántam megjegyezni a miniszteri rendelet jogos és üdvös voltának bebizonyítására.

A mi a fentemlített cikkek saját személyemre vonatkozó megjegyzéseit illeti — azokat szívesen eltűröm, mint olyanokat, melyek egy rövidlátó főnek termékei, olyan főnek, mely a tanügyről csakugy gondolkozik, mint üzletről, mely jelen viszonyaink közt is fontosabbnak véli a zsidó nemzetiségi kérdést az izr. tanügynél.

Majd ha a vácsi vakbuzgó, ázsiai kultur színvonalán álló orthodoxok törekvéit t. Reiser ur győzelemre segíti — majd akkor ott a tejjel mézzel folyó tartományban sok üdvös szolgálatot tehet a tanügynek — de a magyar zsidóságnál csak árthat*).

Engel Árpád.

A nagyméltóságú közoktatási miniszternek az izr. iskolákra vonatkozó rendeleteihez.

A szerencsétlen kétségbe esett, rimánkodó ember láttára, ösztönszerűleg szánakozás száll meg bennünket, sőt sirva fakadunk, habár boldogak vagyunk is; épp oly ösztönszerű örömet érzék, midőn e becses lap két utolsó számában tisztelt colégám hála énekét, az izr. iskolákra vonat-

*) Mi a kérdéses rendeletről és hatásáról még nem nyilatkoztunk. Előbb tisztelt levelezőinknek engedjük a szót. A jövő számban mi is elmondjuk nézeteinket. Szerk.

kozó ministeri rendeletei miatt zengeni hallám. Hogy az általános örömrivalgást okozó ministeri rendeletnek veszélyes következménye is lehet, és lesz is, mutatja egyrészt t. Witt Manó isk. széki elnök e lap 11-ik számában közzétett fejtegetése, másrészt helybeli izr. iskolánk jövője a fennevezett min. rendelettel szemben. Háromezer s néhány száz lakosból álló városunkban jelenleg 4 iskola van: 1 izr., 1 kath., 1 evang és két év óta egy állami. A felekezetek semmi áldozatot sem sokaltak iskoláikat törvénytábla állapotban tartani fenn. Izr. iskolánkban hat tanító működik, berendezése mintaszerű*), külsegélyben évek óta csak ez évi nagy tűz után részesült, mely alkalomkor iskolánk hitközségünket tulterhelő áldozatokkal majdnem ujonnan felépítettett, új padokkal ellátatott stb. Hitközségünk tagjai készséggel fizetnek a felsőbb osztályokban 3—4 forintot havonkiut, mert azon tudatban ringatják magukat, hogy gyermekeik három nyelvet, a zsidónak elkerülhetlen szükséges magyar, német, héber nyelvet, tanulnak. Két év óta azonban tapasztaljuk, hogy leány tanulóink, kik a héber tantárgyak tanulásaiban részt nem vesznek, az állami iskolába mentek át, s miért nem, ha itt egy évre eső fizetésért a zsidó iskolában egy hónapig is alig járhat. Ha most az eddig tanított héber tantárgyak tanítását, a min. rendelet folytán beszüntetjük, illetőleg negyed- vagy hatodrésztére szabjuk, kétség nélkül a fiú tanulókat is elveszítjük, ergo: Isten neked zsidó iskola! A tények pedig megmutatják, hogy oly városokban, hol a zsidó iskolák községi vagy állami iskolába olvadtak, a zsidó tanítók vagy szélnek eresztettek, vagy megengedték nekik az üresedésbe jött tanítói állomásokra pályázni, melynek következménye — a megbukás lett. A szóban levő ministeri rendelet mind- eddig sem a hivatalos „Néptanítók Lapja“, sem pedig az orsz. izr. iroda által közölve nem volt, a mi csak úgy magyarázható, hogy az orsz. izr. iroda még maga sincs tisztában az ügygyel.

Liptó-Szt.-Miklós, 1878. nov. 12-én.

K a c z H e n r i k.

L e v e l e z é s e k.

T. szerkesztő ur!

Becses lapjának utolsó számaiban öröm hangok zengedeznek. A magy. izr. tanitóság a magas ministerium rendeletei folytán vidám és szerencsés állapotba került. Ugy látszik, de a látszat csal. — Ismételni azt, a mi már is gyakrabban történt, t. i. hogy hazánkban a legjobb intézmények csak a papiroson maradnak, mert nincs ki azokat a törvény értelmében végrehajtsa, nem kellene mondnom, mert azt már mindenki tudja — de mégis mondanom kell, hogy ezen ministeri rendeletek az ország nagyobb részében csak mint ujsági ujdonság ismeretesek és talán sokáig azok is maradnak.

Ezen szomorú ténynek daczára, is van oka az izr. tanitóságnak öröme, mert az öntudat, hogy a tanítók pariai most már nem álnak a törvényen kívül, hogy hazánk mostoha gyermekeiről a magas kormány mégis gondolkodik — boldogító érzet. Adjunk hálát az istennek — de maradjunk az okosság és eszélyesség kereteiben!

„Az izr. tanitóság két dolgot tartson szem előtt, a kor és az izr. községek követelményeit.“ Ezeket megfontolva, szerény véleményem szerint, kompromissum által mind a két fél nyerne.

A kor követelményeinek felelve közelebbiségünk haladásra, művelődésre szert tenni; e célból ragaszkodjunk a ministeri rendelethez és követejük, hogy a szünidő július és augusztus hónapokban tartassék, mert ezen időben póttanfolyamok, tanító egyéti gyűlések és több hasznos és tudományos

*) L. e lap f. é. 1. számát.

értekezletek tartatnak, melyekből az izr. tanítók mostanig ki voltak zárva. A katonai fegyvergyakorlatok is ezen időben tartatnak. Az opportunus kedvéért véleményezem, hogy a második kérdésben a tanítók feleljenek meg a községek követelményeinek, 'i. a mostanig legtöbb iskolákban divatozó 30—33 tanóra megtartásában. Igaz — a mi igaz, egy három nyelvű iskolában 25 óra igen kevés. Az állami vagy községi iskolákban, a hol csak egy nyelvvel foglalkoznia kell, ott annyi idő elég — de az izr. iskolának ennél több kell. A héber oktatásnak 10—12 órát szentelni kell, hogy a gyermek legalább rendszeren imádkozni tudjon; 1—2 vallástani tanórával e czélt el nem érhetjük. — Ezen békés utoni kiegyezés már is szükséges, nehogy a most mégis némileg uralkodó tanító és község közti jó egyetértés megzavartassék. A tanítóknak ellenségei (az ugynevezett isten ige hirdetői, vagy fekete sereg — tisztelet és becsület azok iránt, kik másképen cselekednek — de a fekete sereg egyik és másik példával szolgálhatok) leskelődnek bizonyosan azon alkalomra, hogy áskálodásaikkal a tanítói reputációt tönkre tehessék. „Lassan járj, tovább haladsz.“ Csurgón, november havában.

Löffler Jónás
főlelemi tanító.

Z.-Szt.-Gróthon, nov. hó 5-én.

Igen t. szerkesztő ur!

Van szerencsém a következő sorokat azon kérelemmel beküldeni, miszerint azokat becses lapjában közölni méltóztassék.

Trefort Ágoston ő nmltga a legutóbb két rendelet közrebocsájtása által ismét bizonyítékot szolgáltatott arról, hogy ő a tanügy buzgó apostola, ki enyhíteni akarja a szegény zsidó tanító sorsát.

Kartársak! Itt az idő, csoportosuljunk! Alakuljunk egy testületté! Az összes magyarországi zsidó tanítók nevében bizzuk meg együletünk derék elnökét és az összes Budapesten székelő-választmányi tag urakat, miszerint Trefort Ágoston ő nmltgának személyesen s így képviselve Magyarország összes zsidó tanítóit, — a legutóbbi erélyes hangzatu rendeletereért, hálás és hódolatteljes köszönetünket kifejezzék. Ne szalasszuk el most az alkalmat, mert ki tudja, lesz-e még alkalmunk reá?

Nem tudom, hivatalosan értesítették-e már a hitközségek a minister ur eme rendeletéről, de azt tudom, hogy a nyitramegyei izr. hitközségek mult hónapban Nyitrán gyűlést tartottak, melynek tárgya minister urunknak a heti tanórák és a nagy szünidőre vonatkozó rendelete volt.

Ők, nem akarván magukat ezen rendeletnek alávetni, mert a vallás veszélyben forog (?) azt határozták: Budapestre ő nmltgához (nem tudom hány tagból álló) küldöttséget küldeni, melynek feladata lesz, a közoktatásügyi minister urat felkérni, miszerint vonná vissza rendeletét és a törvényben megállapított 25 heti óra-szám helyett adassék vissza legalább 36—40 tanóra. Tableau! —

Látjuk tehát, hogy hitközségeink el akarják tőlünk és saját gyermekeiktől e loyál rendelet élvezetét vonni, de ezen gazdálkodásnak mihamarább gátot kell vetni és ezt szerény véleményem szerint csak úgy tehetjük, ha ezen tolakodó és erőszakoskodó nyitramegyei küldöttség útját ő nmltgánál elzárhatjuk, ámbár nem hiszem, hogy a minister urtól valamit kieszközölhetnének.

Elég már ezen s.ikszói, tolnai, apostagi, n.-vázsonyi stb. botrányos zsidó történetekről

Örök hála köteleznének kedves kartársaim, ha ezen általam táplált nemes érülethez Önök is hozzájárulnának és e tárgy felől „Értesítőnk“ben minél számosabban nyilatkoznának.

Tisztelettel

Spitzer Ignác, izr. tanító.

Könyvismertetés.

Eötvös-naptár 1879. évre, tanférfiak és tanügybarátok számára. Az Eötvös-alap javára kiadja a központi gyűjtő bizottság. Szerkesztik György Aladár és Luttenberger Ágost. Második évfolyam. Budapest, Franklin társulat bizománya. Előfizetési ára 50 kr. (Bolti ára 60 kr.) A pénzek postautalvánnyal az Eötvös-alap közp. gyűjtőbizottság titkárához (Luttenberger Ágost ev. tanító, Budapest, IV. ker. Deák-tér 3 sz.) küldendők. A második évfolyam dús gazdag cikkekkel el van látva, u. m. a) Horváth Mihály életrajza, arcképpel. b) Dr. Tavasz Lajos életrajza, arcképpel. c) Mendlik János életrajza, arcképpel. d) Komjáthy György életrajza, arcképpel. e) A szépirodalmat György Vilmosnak „A molnár kísértete“ című epikai költeménye képviseli. e) „Az Eötvös-alap“ eszményi oldala Lederer Ábrahám-tól. f) „Teréz eszményképe“ P. Szathmáry Károlytól. Emlékezés az első magyar kisdudnevelő intézet megnyitásának félszázados emlékére, az egyetemes tanító gyűlés alkalmával, aug. 22-én tartott ünnepélyen. g) Utasítás a népkönyvtárak alapítása, szervezése s kezelése tárgyában. h) A harmadik egyetemes tanítógyűlés naplója rövid vázlatban. i) A múlt 1877—78-iki tanév történetéhez. j) P. Szathmáry Károlynak „Brunswick Teréz emlékezete“ című alkalmi költeménye. k) Az Eötvös-alap szabályzatai, l) Titkári jelentés az Eötvös-alap központi gyűjtő bizottságának 1877. évi január 21-dikétől 1878. évi június 8-dikáig tartó működéséről. m) Az „Eötvös-alap“ jövedelmét gyarapító könyvkiadványok jegyzéke. n) Életrajzok és jellemrajzok — Vörösmarty életéből. — Herczeg Batthyány Lajos. — Gróf Eszterházy Károly, egri püspök. — Herczeg Kopácsi József, prímás. — Csonkai Vitéz Mihály. — Berzsenyi Dániel. o) A népnyelv hagyományok gyűjtésére vonatkozó utasítások, Szarvas Gábortól. p) A „Paedagogiai társaság“ alapszabályai. q) Czimtár. r) Hasznos tudnivalók. Az egyes törvényeknek a népoktatásügyre vonatkozó szakaszai. Népinevelési egyletek szervezéséhez. Vakok-intézete Budapesten. Siketnémák intézete Vácson. Sajnálatosul jegyezzük meg, hogy az országos izraelita siketnéma intézetről nincs említés téve. A fővárosi tankötelesek 1877-ben. És végül s) Az „Eötvös-alap“ számadása.

Lelkiismeretesen soroltuk elő a naptárnak bő tartalmát. Volna nekünk egyes tételekhez megjegyzésünk, de György Aladár urral nehéz vitatkozni. A jóakarát meg van *) ő nála és ezt elvitatni tőle nem lehet s nem is szabad, ennél fogva nem marad egyéb hátra, mint tisztelt kartársaimat felkérni, sziveskedjenek az „Eötvös-alap“ eszméjét magukévá tenni és azt körükben minél inkább terjeszteni; egyszersmind a tisztelt kartársakat arra is kérjük, hogy miután az Eötvös-naptárnak minél inkább való elterjesztése saját érdekükben fekszik, sziveskedjenek oda hatni, hogy az előfizetések minél számosabban történjenek.

P o l l á k K.
tanító.

*) Ezt nagyon is hisszük! Szerk.

E g y l e t i é l e t.

Tagsági díjakat fizettek: Rendes tagok: Weisz Samu Szakoleza 2 frt. Singer J. Ujhely 2 frt. Spitzer Ignác Zala-Sz.-Grót 2 frt. Winternitz Jakab Lepsény 2 frt. Engel Sándor Hód-Mező-Vásárhely 2 frt. Klauber Jonás Kecskemét 2 frt. Donát Armin Trencsén 2 frt. Eisler N.-Kőrös 7 frt. Rottenberg N. Kőrös 4 frt. Hirschbein N. Abony 2 frt. Fischhof Márk Báttaszék 1 frt. Blum Salamon Verbász 2 frt. Blum Joachim Verbász 2 frt. Brüller Mór Keszthely 2 frt. Seligman Eliázár Budapest 2 frt. Ehrlich József Pécsvár 2 frt. Fischer Náthán Bpest 2 frt. Kornfeld Gyula Bpest 4 frt. Weisz Jakab Bpest 2 frt. Singer Adolf Bpest 2 frt. Kohányi Samu Budapest 2 frt. Rózsási József Budapest 2 frt. Müller Adolf Budapest 2 frt. Oblitt Mór Budapest 2 frt. Braun Lipót Budapest 2 frt. Mendl Lajos Budapest 4 frt. Lederer Ábrahám Budapest 2 frt. Goldberg Maier Heves 2 frt. Pfaufeder Márk Illava 2 frt. Ozer Zs. Budapest 2 frt. Stern Mór Budapest 2 frt. Becher Jakab Budapest 2 frt. Kisz József Budapest 2 frt. Fischer Márk Budapest 2 frt. Scheer Bernát Baja 2 frt.

Párt-ló tagok: Schmidl Albert Losonc 5 frt.

VEGYESEK.

— A januári számban az egyesület tagjainak teljes névsorát fogjuk közölni. A kik a folyó évben épen nem fizettek, azokat tagoknak nem tekinthetjük. Kérjük tehát az on t. tagtársakat, kik jogaikat az egyesület iránt fön akarják tartani, sziveskedjenek hátralékaikat minél előbb be- küldeni.

— Segélyezéseket szavazott a választmány ez évben: Három özvegynek egy-egy 100 frt, egy tanítónak 45 frt, háromnak egy egy 30 frt, kettőnek egy-egy 25 frt, kettőnek egy egy 24 frt, kettőnek egy-egy 20 frt, egynek 16 frt, háromnak egy-egy 15 frt, háromnak egy-egy 10 frt és a mozgósítottak családjainak 10 frt, egynek 8 frt, egynek 7 frt, egynek 5 frt, kettő egy-egy 3 frt, háromnak egy egy 2 frt. Összesen 706 frtot.

— Bold. Stern Vilmos mezőtúri tanítónak árvái számára begyűlt 13 frt 50 kr, (a névsort jövő számunkban közöljük); a mult számban kimutatott 23 frt és 85 krral együtt 37 frt 35 kr. Fogadják az árvák nevében legmélyebb hálánkat.

— „Tér- és alaktan“ olcsóbb kiadás. Ára 25 krajczár. Kapható minden könyvkereskedőnél Budapesten és a vidéken. Becs. pártfogásra kartársait tisztelettel felkéri szerző: Pollák Ch. fővárosi tanító lakik: Budapesten Dessewffy-utca 28. sz. a.

— Zsengeri Samu, városi tanító aláírási felhívást bocsátott ki Pestalozzi válogatott paedagogiai munkáira. Az egész mű 10–12 füzetben jelenik meg s egy-egy füzet ára 50 kr. Gyűjtőknek 10 példány után egy tisztelet példánnyal kedveskedik. Lakása: V. akadémia-utca 3. sz.

Szerkesztői posta.

St . . . B . . . munkájából legközelebbi számunkban mutatványul fordítást hozunk. G . . . Sz . . . Mi azt az embert soha sem ajánlottuk; tiltakozunk. K . . . K . . . t. Sziveskedjék ottani tagjainktól az évi járulékokat bekérni. Levelünket megkapta? Tek. St . . . L. Nagyvárad. Megkapta levelünket? T . . . Gy. Megkaptuk.

Nyomatott Schlesinger és Wohlaer könyvnyomdájában, Rostély-utca,
Károlykaszárnya 3. sz.